

Pyhäjärven kaupunki
PL 15
86800 Pyhäsalmi

Jokilaaksojen Pelastuslaitoksen johtokunta
PL 70 (Kyöstintie 4)
84101 Ylivieska
kirjaamo@ylivieska.fi

Pyhäjärven kaupungin oikaisuvaatimus pelastuslaitoksen toimintavalmiutta koskevassa asiassa

Päätös: Jokilaaksojen pelastuslaitoksen johtokunta 30.4.2021 § 7
Asia: Pelastuslaitoksen toimintavalmius 2021

Jokilaaksojen pelastuslaitoksen johtokunta on päättänyt 30.4.2021 § 7, että:

5.3.2021 kokouksen § 5 esittelytekstissä esitetyin perustein kiireelliseen pelastustoimintaan liittyvistä varallaolojärjestelyistä luovutaan asteittain 1.6.2021 alkaen. Johtokunta päättää toteuttaa toimintavalmiusjärjestelyt siten, että vuoden 2021 talousarvion puitteissa ryhdytään siirtymään malliin B, siten että se voidaan ottaa mahdollisimman täysmääräisesti käyttöön koko alueella vuoden 2022 alkupuolella. Muutosta edistetään tiiviissä yhteistyössä päätoimisen ja sopimushenkilöstön kanssa. Johtokunta päättää myös, että sopimuspalokuntien kanssa käynnistetään toimintavalmiustyöryhmän alatyöryhmän esityksen pohjalta neuvottelut tarpeellisista tarkistuksista nykyisiin palokuntasopimuksiin. Neuvottelut toteutetaan virkamiesvalmisteluna yhteistyössä palokuntayhdistysten kanssa. Tavoiteaikatauluna on, että johtokunta voisi arvioida neuvottelujen etenemistä kesäkuun kokouksessaan ja osaltaan päättää sopimuksista elo-syyskuussa. Johtokunta merkitsee tiedokseen toimintavalmiustyöryhmän alatyöryhmän esityksen aktivointikorvausjärjestelmästä ja esittää, että sitä vielä pyritään jatkokehittämään ennen asiassa toimivaltaisen Ylivieskan kaupunginhallituksen päätöstä.

Pyhäjärven kaupunki vaatii Jokilaaksojen pelastuslaitoksen johtokuntaa oikaisemaan päätöstään.

Oikaisuvaatimuksen perustelut:

Jokilaaksojen Pelastuslaitoksen alueen nykyinen palvelutasopäätös on ollut voimassa 1.1.2021 lähtien. Palvelutasopäätöksessä kuvataan palvelut, joita pelastuslaitos tuottaa palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana. Pelastuslain 29 §:n mukaan alueen pelastustoimen on päätettävä palvelutasosta kuntia kuultuaan. Kyseessä oleva päätös koskien toimintavalmiutta muuttaa tosiasiallisesti ja jo valmisteluvaiheessa

tunnistettavalla tavalla alueen palvelutasoa, erityisesti joillakin toiminta-alueen osilla. Muutos on niin merkittävä, että sen yhteydessä olisi tullut suorittaa pelastuslain mukainen palvelutasopäätöksen muutos, jolloin kuntia olisi myös tullut kuulla nimenomaan palvelutasopäätöksen muutosasiassa myös. Alueen kunnat ovat toiminnan rahoittajia ja niillä on lainsäädännöllistä vastuuta alueensa turvallisuudesta.

Palvelutasopäätöksen valmistelussa ennakoitiin varallaolojärjestelmään kohdistuvan muutospaineita ja siksi luonnosvaiheessa ehdotettiin ns. ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan täyttymisprosenttia tuntuvasti. Kuitenkaan tämä muutos ei lopulliseen palvelutasopäätökseen tullut osaksi, joten siinä ei oteta huomioon Jokilaaksojen pelastuslaitoksen johtokunnan 30.4.2021 § 7 tekemän päätöksen vaikutuksia. Voimassa oleva päätös palvelutasosta on seuraava:

”Onnettomuuskohte saavutetaan riskiruudun asettamassa tavoiteajassa ensimmäisellä yksiköllä 85 % kiireellisistä hälytystehtävistä. Lisäksi tehokaan pelastustoiminnan tulisi käynnistyä tavoiteajassa vähintään 84 % tehtävistä. Tarkastelujaksona on viiden viimeisen vuoden keskimääräinen toteutuma. Keskeinen tavoite on myös se, että kaikissa riskiluokissa ja kaikissa kunnissa mediaaniaika jää alle tavoiteajan”. (Jokilaaksojen alueen pelastuslaitoksen palvelutasopäätös 2021-2024, s 51).

Tehty päätös tekee asetetun palvelutasopäätöksen tavoitteen epärealistiseksi saavuttaa, sillä jäljempänä esille tuodun virkahenkilöstön epärealistisen rekrytointihaasteen lisäksi johtokunnan päätös kiireellisen pelastustoiminnan varallaolon lopettamisesta tulee vähentämään sopimuspalokuntalaisten osallistumista kiireellisiin pelastustehtäviin. Pelastuslaitos toteaa tämän itsekkin palvelutasopäätöksessä:

”Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan 90 prosentissa tehtävistä täyttymistä on syytä muuttaa, koska toimintavalmiusaika tulee varallaolojärjestelmään kohdistuvien riskien vuoksi ehkä heikkenemään varsinkin virka-ajan ulkopuolisena aikana”. (Jokilaaksojen alueen pelastuslaitoksen palvelutasopäätös 2021-2024, s 50).

Toimintavalmiudesta päätetään palvelutasopäätöksellä, ei erillisillä toimielinpäätöksillä. Jokilaaksojen pelastuslaitoksen päätös 30.4.2021 § 7 on voimassa olevan palvelutasopäätöksen vastainen.

Päätoimisten palomiesten keski-ikä on Suomessa noin 45 vuotta ja jatkuvasti kasvussa. Pohjois-Pohjanmaalla eläköityy 2021-2025 jo pelkästään n. 15 % päätoimisesta pelastushenkilöstöstä. Sama trendi on naapurimaakunnissa. Vuoteen 2030 mennessä eläköityviä on jo yli 30 %. Pelkästään 30.4.2021 § 8 päätöksellä johtokunta päätti perustaa 27 uutta virkaa pelastuslaitoksen alueelle. Teoreettiseen malli-B:hen siirryttäessä rekrytointia on tehtävä usean kymmenen viran verran lisää. Samanlaisia massarekrytointeja on meneillään usealla aluepelastuslaitoksella. Kun ottaa huomioon alalle vuodessa koulutettavien määrä, vuosittain lisääntyvät eläköitymiset ja erityisesti monilla alueilla suoritettavat massarekrytoinnit, päätös ei perustu realistiselle henkilöstöressurssien allokoinnille ja estää palvelutasopäätöksen tavoitteisiin pääsemisen.

Pyhäjärven kaupunki nostaa esille, että Jokilaaksojen pelastuslaitoksen johtokunnan päätös 30.4.2021 § 7 on varustettu puutteellisella muutoksenhakuohjeella. Muutoksenhakuohjeessa tulee yksilöidä se taho/viranomainen, jolle oikaisuvaatimus osoitetaan. Muutoksenhaku-aika alkaa kulua vasta siitä, kun lainmukainen muutoksenhakuohje on annettu tiedoksi.

Pyhäjärven kaupungin saaman tiedon mukaan kaupungin edustaja teki muutosehdotuksen kokouksessa. Kaupungin edustajan tekemää muutosehdotusta ei ole merkitty kuitenkaan päätöspöytäkirjaan 30.4.2021 § 7. Pöytäkirja ei vastaa kokouksen kulkua, jota sen pitäisi lain mukaan vastata.

Pyhäjärven kaupunki on huolissaan JOPELA:n solmimien palokuntasopimusten ehtojen rikkomisesta mahdollisista koituvista vahingonkorvausoikeudellisista seuraamuksista, koska solmittuja sopimuksia ei ole irtisanottu. Arvioiden kokonaisuutta, ei voida olla epäselvyyttä tämän vahingonkorvausriskin olemassaolosta, jos asia viedään alioikeuden ratkaistavaksi.

Lisäksi huomiota tulee kiinnittää siihen räikeään ristiriitaan, joka aiheutuu tehdyn päätöksen ja Jokilaaksojen pelastuslaitoksen omien asetettujen strategisten päämäärien kesken.

Pyhäjärven kaupunki vaatii Jokilaaksojen pelastuslaitoksen johtokuntaa muuttamaan päätöstään siten, että se

- a) on voimassa olevan palvelutasopäätöksen mukainen toimintavalmiuden osalta;
- b) se perustuu realistiseen henkilöstöresurssien saatavuuteen ja käyttöön;
ja
- c) sisältää lain mahdollistaman kiireellisen pelastustoiminnan varallaolojärjestelmän osana toimintavalmiutta

Lisäksi Pyhäjärven kaupunki vaatii Jokilaaksojen pelastuslaitosta keskeyttämään päätöksen 30.4.2021 § 7 täytäntöönpanon.

Pyhäjärvellä 24.5.2021

Pyhäjärven kaupunginhallitus

Asko Kauranen
Kaupunginhallituksen pj.

Henrik Kiviniemi
Kaupunginjohtaja

Liite: JOPELA johtokunnan päätös 30.4.2021 § 7